

מסורת הש"ס

(א) [לְקַח עִבְרָא, ב] חגיגה כ:
 [תוֹסֵף תְּרוּמוֹת פ"א],
 (ג) יבמות (א: ד) [תוֹסֵפְתָּא
 רפ"ה], (ה) יבמות קיב:
 (ו) דברים י, (ז) יבמות קד:
 (ח) [סוּטָה (כ), ע] [ד"ה
 ור"י],

תורה אור השלם

1. ואני בחרש לא אשמע
ובאלם לא יפתח פיו
חזהלים לח יד
2. תנפש כי תחזקא ושמעה
קול אלה והוא עד או ראה
או ידע אם לוא יגיד ונשא
עונה: ויקרא ה א

גליון הש"ס

תום' ר"ה א"ר וירא בר'
דחיינו חרש. קשה לי דל"כ
למאי נרץ לטעמא דליתו יכול
להניד הא בלאו הכי לאו בר
עונשין הוא ועל כל חייבי
כריתות לית חייב והוא
כשומע לכל דבר:

לעזי רש"י

צורש"ש [צורש"ש].
חובבנים. גישפליה
[נישפלי"ש]. שסקים.

מוסף רש"י

מדבר ואינו שומע.
תחלתו היה פיקח עד שלמד
לדבר אחר כך נחשבה (חגיגה
ב.) מפרשים ולא מפי
כתבם. דרמנות אחר על פי
שנים עדים ולא שיעור על פי
כתבם (בבבא מציעא א.) כשם
שכונסה ברמיה כן
מוציאה ברמיה. קדושין
ק' גי' ח' ד' נדמה כגם
נרמז חלוקה עד שנתחיל לה
ונדמה אל רמז להוציא ויציא
(שם ע"ב.)

תוספות רי"ד

אשר יסיולו ויתבן שם
החכם תחבסם ודורש
לאשטו. מי אין לפרס
ובתשרי מקיפוהו ודאמר
בר' אצל אביה תריבא
ר' דמי כולל לר' הוראז
כדאמרין בן חרש בשם
ר' שמעון כן מרעא
בשטא אלא לר' הוראז
קאמר איהו קשן בשכנסה
ורקדשי ודאמרן ומרין ור'
ביבסא תחתה דר' ר' יוחנן
שכיבא איהו מרעא ארעא עולמית
לפ' שאין כן בנדרשו חרשה
למקצת קדוש מרעא וקאמר
ר' דמי אצל לר' חרש
התבאר דרשן לכתוב על הקף
כתבו שם אלא לאשטא
אמר ומלוי ופסל דר'
סומכין על תחיבתו ומרעא
ותרגין אמר בר' נתן א'
קמיל תשעתא ופסל וקאמר
ר' נחבסו שם לאשטא ור'
סומכין דאמר חרש פ'
תנין דאמר מחו חרש פ'
סומכין ומרעא ותרגין
אין וקאמר ור' ר' דמי
מכתבין יד אר' ר' ר' ור'
אלא קאמרת שאני אלא
וראיה ור' שמעון ור'
סומכין ור' חרש ופסל ואינו
מרבו ור' אלא ור' דר'
עם קמכסין על ל' בריה.
ו' השתתק כבת' קת'
ג' חרש יד' א' תחבסין יד'

נאלם ואינו מדבר אבל שפוי ידו אבל חרש גמור שאינו הוא או נשתטה לא יציא ע כתיבה שהכתיבה אינה נעש שאינו יכול להגיד. ואמאי נשתק אלא דמנעט מלאי כתיבה להפקיע קרישו פקח שאין לסמוך על רמזיו על

מי שאתחזו פרק שביעי גימין

הוא לא נשטטה לא יוצא
מקיע קידושי חכמה וקאמר

אלא בפירי: ⁽⁶⁾ אמר רב
שיכול לדבר מתוך הכ
לאשתו אמר רב יוס
תנינא נשתתק ואמר
והרכין בראשו בודקין
אם אמר על לאו לא
יכתבו ויתנו אמר ליה
שאני אלם ⁽⁷⁾ דתניא ⁽⁸⁾
ברש שומע ואינו מד

הרי הן כפקחין לכל ו
ואינו שומע והו חרר
והו אלם דכתיב יוא
ובאלם לא יפתח פיו ו
אינשי אישחקיל מילוא
קשיא לי הא קשיא ל
פרט לאלם שאינו י
יכול להגיד מתוך ה
ידעות קאמרת שאני
מפיהם ולא מפי כ

שבדקין אותו לגיט
למשאות ולמתנות
קתני מיהת עדיות
מניומי אמר רב
דאקילו בה רבנן
אמר רבי אבהו ידיו
מיהת למשאות ולמתנות
לא לדידיה מיתבי דר
רמזותיו ואחר קפיצות
במטלטלין אבל לא ל

אמר רבן שמעון בן
אמוריס בחרש מעיקר
הוא כותב והן חותמין
בשנוסה ברמיה כך
בשנוסה ה"נ הכא
יבמחו ממאן אילימא
חרש כשם שכינסתה
ברמיה אלא דפגל
ואיבעית אימא לעולם
וגזירה אחיו חרש אטו
נמי יבמחו ביבמחו מ
לא מילחא ומי גזו

קידושין גמורין ומוקי לה
יעת ללולה: הוא כוסב.
כסס שכוטס כרמיזה כר.
אס רזה יוצא: כיכממו.
אין יכול לחלוק לפי שאינו
ס (ה) וכונס ואינו מוציא
דאורייתא: אשסו נמי.
: יכממו כיכממו. אשס
גן. אחיו חרש אטו פיקח:
שני

למנוחה ולחיים טובים. אולי זהו הסיבה לכך שיש הרבה אנשים שמתקשים להיפרד מהחיים.

דו סומכין על רמזיו וכ"ש על כתב
יו שנתן בעוורו פקח כדתנן נחתרש
רמזיו דמיא קמ"ל רב דסומכין על
לי דתניא אם לא יגיד פרט לאלם
ליה מפני שהוא פקח ומחמת חליו
היה אלא דרב ק' דאמר סומכין על
ליה יכול להגיד מתוך הכתב ואע"פ
ח דרחמנא אמר מפייהם וכלא מפי

אלה בפירי. אין לפרש
הגשמים צימות החם
למנוח ככבושים בדבש או
שילקטו לו מן האילן: **אמר**

הנאמר רב "חפש
בכח כותבין ונותנין גם
מאי קא משמע לן
ונכתוב גם לאשרך
אותו שלשה פעמים
ועל הן הן הרי אלו
כי יזרא אלם קאמרת
דבר ואינו שומע והו
זהו אלם זהו זה
ריהם וממאי דמדבר
שומע ואינו מדבר
כחפש לא אשמע

בעית אימא כדאמר
האמר ר' זירא אי
יגיד
לחגיד אמאי הא
תב ארר ליה אבי
ידות לרמנא אמר
כס מיתבי ^הכשם
כך בודקין אותו
ולעדיות ולירושות
אמר רב יוסף בר
ששת יבעדות אשה
הא קתני ירושות
ר' רבנן ירושות

ת מאי לאו לעלמא
ש לא הלכו בו אחר
ואחר כתב ידו אלא
מין תנאי היא דתניא
מליאל כמה דברים
אבל פיקה ונתחרש
דש מעיקרו לא יכשם
מציאה ברמיה אי
ואי עסקין ביבמתו
דנפלה ליה מאחיו
ברמיה כך יציאתה
ליה מאחיו פיקה
פלה ליה מאחיו חרש
ויו פיקה אי הכי אשתו
אלפא אשתו ביבמתו
מן חרש אטו פיקה
והתנן

לדבר מתוך הכתב עדות
הדרכה לא מהינא ציה כלל
שאינו יכול להגיד אע"פ ש
הוא מפיחם ולא מפי הכתב
נענין מפיחם ולא מפי הכתב
להגיד דהיינו חרש א"ש דא
לאכל חרש לא סגי אפי' יכול
עדות אבל לרב אע"ג דפסול
הוא מכשרין עדות כמו ג
ירושות דעלמא ומשאות ומ

אי נמי הי מצי למימר ולטע
מריבא לזה ומיעט לזה אלא
תנאי היא דתניא אמר
קיס לן דרשב"ג פליג על

לא למסורה לביד כיון דאיהו קאי קמ
משום הכי פטור משבועת העדות שאי
למחנות ולמשאות ולירושות ולעדיות
עדותו בהרמנת ראשו וכ"ש בבחיבתו
בעדות אשה דאקילו בה רבנן להכשיר
אכל בשאר עדיות לא [והא] ירושות קתו
מאן דבעי מזכה קתני מיתה למשאות
דימיותות ואחר קפיצותיו ואחר כתב

22.

בז א מיי פ"ב מהלכות
גירושין הלכה טז סמג
עשן ג (עין כ"ח):
יז ב מיי פ"ב מהלכות
אישות הלכ' טז ופכ"ט

מה' מדרה ה' ג סמג עשין
פכ טוס"ע ח"מ סי' רלה
סעיף יח:
יח ג מ"י פ"ט מהלכות
עדות הלכה יא סמג
לארין ריד טוס"ע ח"מ סי' לה

סעף יח:
יח ד מ"י שם ופי' שם ה'ל'
 ד קמג שם טושי' שם
 ופי' כח סעף יא:
כ ה מ"י פ"ט מהל' מדרה
 הללג ד קמג עשין פכ
 טושי' ח"מ ס' רלה סעף
 יח (וס' רג ס"י):
כא ר מ"י פ"ט מהל' עדות
 הללג יח (וס' יג מהל'
 גירושין ס"י) סמג ללחן רח
 טושי' ח"מ ס' רלה סעף יח
 (לה"ע ס' י ס"י):

כב ו' חיי"ד פ"ד מהל' נחלת
הלכה א' ווס"ב שס
הט"ו) סמג עשין לו טור ש"ע
ח"מ פ"י רעט סעיף א' וס"י
רעו קע"ד יד' :

כג ח מ"י פ"ט מהל'
ממירה הלכה ב ג סמג
עשן פנ טור ש"ע ח"מ ס'
זלה סעף ח:
כד ט י מ"י פ"ב מהל'
גירושין הלכה ח סמג
עשן ג טור ש"ע אה"ע סימן

קב סעיף ה:
בזה כ ל מ"י פ"ז מהל' ינוס
הלכ' עז יז סמנ עשין נא
עוש"ע אה"ע ס"י קעב סעיף
יב וס"י קבא סעי' ו:

תוספות ר"ד (רמב"ד)

כתבם. פי' האי אלם דקא
מקטל מלך דניז לא בחרת
ויזימוסון שאין בן בחרת
ואלא כללם שורא שומע
אין יגידו שורא נקטל לא
דברו ונעמלא ונעמלא שומס
דלכני דניז ונעמלא שומס
לא מפי כתבם אבל עמיתם
ליהן גז לאשחל לא מכיבא
שורא קטל איז אפילו חוש
גמור יזי' תכתיבו חוש
והותיבן גז לקחתי להרע
קדיש' קחתי חושבתי
מדעתי וזי' נעשיה' כתבא
רז' ואי' יז' אלם שורא קטל
אבאי יז' יגידו לניזי' מפי
התב' וזי' מכל שרי
לעלמא חוש שריס' שרי
סמכות ואומרי' וזי' נעשיה'
החומיס' על השרי נעשיה'
כמי' שנקרעו ערותן כבי'
לאזי' מלא מקור מלא שורא
כנסו יקור ויכרזו כלי' סוד
וחתום' שחשבו לא כימל
לניזי' על מפי שרי כתיבה'
כמי' חתומים כמי' שנקרעו

בביר עזרתו בל שאתי
להניד על פה אתי כש
בכתובה ומשום הכי אלס
פסול בכתובה וליחיה על
ומהו אתי כולו דעל שפוב
לבי דלכתוב עזרתו והניד
על ידי כתב אלס בפיו דבא
מפיה ול ספי כתבם. ולי
דמיא להתימא השטר דהתם
כפי דספר התתימא להורא
רספדי נעשה כמי שנוקרה
עזרתו בלס אבל אי כמי
איתו לאספדי בל דינא אל
מע' לאספדי בכתב דאכתי
לא ספרי מדרותיה להורא
רספדי ליה הלכך צריך
להניד על פה אלס תקנה
התימא אל לספרי ליה
שהו מעד ול ומפני תיקון
העולם מעד ימורו העד
ול ולר למרנא ויבא אלס

עיד לו אחרי שאינו בר הגדה
אחוז לגיטין כך בודקן אותו
א שבודקן משנחתב ומקבל
יוסף בר חמא אמר שיש
בבבדיקן ואפי' אינו מעיד בפה
הכבוד דנכסי ידידה ניתנו ולכל
ה. מיתבי חרש לא הלכו אחר
נמחרש מיירי שהיו קדושי